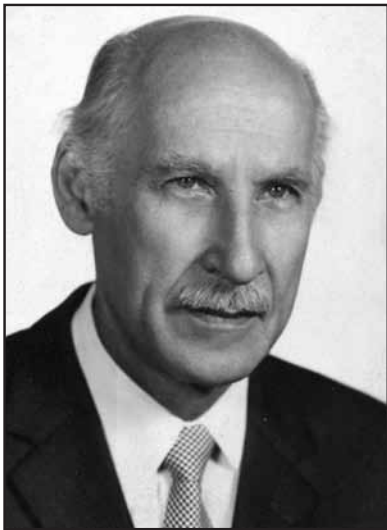

IN MEMORIAM PÁKOZDY LÁSZLÓ MÁRTON

Száz éve, Hódmezővásárhelyen született a XX. század egyik legnagyobb magyar teológusa Pákozdy László Márton.

Pákozdy László Márton 1910-ben született Hódmezővásárhelyen. A Bethlen Gábor Református Gimnáziumban érettségizett 1928-ban. Fivére Vásárhelyi Pákozdy Ferenc költő.

Teológiai tanulmányait Debrecenben, Haléban és Utrechtben végezte. Debrecenben, majd Budapesten több mint négy évtizeden át tanított bibliai teológiát és vallástörténetet.

Doktori értekezését ószövetségi vallástörténetből írta. Témaválasztása — a zsidó népnek a babiloni fogságban profétáló Deuteroészaiás és az általa meghirdetett üdvprófeciák — az éledő nemzetiszocializmus korában veszélyes tanúságtételnek számított. 1936–39 között végezte el anyaggyűjtő munkáját, amelyet még hallei ösztöndíjas éve alatt kezdett el. Debreceni mentorprofesszora, Kállay Kálmán szerint olyan alaposan dolgozott, hogy kutatásaiból több diszertációra való anyag gyűlt össze.

A kor viszonyaira jellemző, hogy mire dolgozatát elkészítette, már nem kaphatott útlevelet Hollandiába. Az 1940-ben náci megszállás alá került Utrecht egyeteme helyett ezért itthon doktorált 1942-ben. „AZ Ebed Jahve Deuterojesaja teológiájában — az ÚR Szenvedő Szolgája Ézsaiás könyve 40 – 55 fejezeteiben” című értekezését a debreceni kar summa cum laude minősítéssel értékelte, és még ugyanebben az évben ki is adta. A mű rangját és európai elismertségét jelzi, hogy az egyik legnagyobb XX. századi biblikus szaktekintély, Otto Eissfeldt írt róla részletes recenziót a Zürichben kiadott Theologische Literaturzeitung hasábjain.

Pákozdy szakmai érdeme főként abban áll, hogy a legkorszerűbb filológiai, szövegkritikai

és kortörténeti ismereteket ötvözni tudta a református prédikatori elkötelezettséggel. Vérbeli teológusként nyúlt a legnehezebben érthető témákhoz is, a nyelvész és ókori kelet-kutató alaposágával.

Pákozdy tanulmányait olvasva mind a szakembernek, mind a laikus érdeklődőnek feltűnhet, hogy a szerzőnek minden egyes mondata mögött többoldalnyi óhéber, asszír, arám, vagy épp koiné ógörög lexikai háttéranyag, és többkötetnyi szakirodalom áttanulmányozása és feldolgozása áll. Pákozdy abban lépett túl biblikritikai szemléletű európai kortársain, hogy nemcsak szétszedte az ókori szöveget, hanem össze is rakta, világosan kifejtve annak pontos értelmezését és máig érvényes üzenetét. Emellett, kiváló pedagógus volt. Debrecenben, majd Budapesten több lelkész- és teológusnemdék bibliai látásmódját, tudását alapozta meg. A háború után a tanítás mellett a bibliafordításban kamatoztatta elmélyült ismereteit. Mivel azonban nem volt hajlandó mindenben kiszolgálni a korabeli egyházvezetés elvárásait, sokáig szilenciumra kényszerült, és a bibliafordító bizottságban betöltött vezető szerepét is egyre inkább formalizálták.

47 évet kellett várnia, hogy élete főművének számító, és a háború alatt kis híján megsemmisült *Deuterojesaja*-tanulmánya megérje 1989-es újrakiadását.

Az ekkor már gyengélkedő, idős professzor ehhez fűzött utószavában keserűen „egykönyves embernek” nevezi magát.

Tanítványai igyekeztek pótolni a kortársak adósságát, és sajtó alá rendezték tanulmányait. Többek között *Bibliaiskoláját*, amely Mózes öt könyvét tárgyalja közérthető formában, valamint „*Szövetség és hűség*” címmel válogatott tanulmányait, amelyeket az idei centenáriumra jelentetett meg a Kálvin Kiadó, Marjovszky Tibor szerkesztésében.

Pákozdy László Márton munkássága megkerülhetetlen örökségünké lett mind a XX. századi magyar teológiatörténet, mind a nemzetközi ószövetség-kutatás területén. Ezért emlékezett meg a nagy vásárhelyiről családja, szülővárosa, az Ótemplomi Egyházközség, és alma matere századik születésnapján, 2010. november 12-én a Városháza dísztermében rendezett emlékkonferenciával.

Emlékét ettől a naptól dombormű is megörökíti a református gimnázium első emeleti folyosóján. Szabó László pécsváradi szobrászművész alkotását Bölcskei Gusztáv püspök avatta fel.

Kádár Péter

Fotó: www.refdunantul.hu

„Akinek lakása volt a katedrája”

„Mikor a fundamentumok is elrontattak, mit cselekedett az igaz?” (Zsolt. 11. 3.) kezdte az áhítatát Nagy Péter budafoki lelkipásztor a Városháza dísztermében megtartott emlékünnepeken és konferencián. Amikor az alapok meginognak, mit tehet az igaz ember? Az Úrhoz meneküljön, teljes mértékben az Úrra bízta magát. Ilyen ember volt élete során Pákozdy László Márton is. A teológus családjának rövid történetével kezdte előadását Bán Csaba, az Ótemplom református lelkipásztora. Az eredetét 1690-ig visszavezető köznemesi familia eredetileg Ráckeveéről származik. Az édesapa, Pákozdy László a város helyhatósági állatorvosi pályázatát megnyerve került városunkba. Amikor fia, László Márton 1928-ban leérettségizett, immár az 1927-ben megalakult Református Ifjúsági Egyesület főtítkáráként, az 1927. október 31-i ünnepi istentiszteleten ő tartotta a beszédet. Későbbi tanítványa és jelenlegi utóda, dr. Marjovszky Tibor tanszékvezető egyetemi docens már az egyetemi éveit és tudós-tanári példaképeit mutatta be. Varga Zsigmondtól a vallástörténetet szívta magába, valamint a társtudományokkal való kapcsolat fontosságát Kállay Kálmán pedig döntő hatással volt rá a bibliai nyelvek, a pontosság, lelkiismeretesség tekintetében. Révész Imrétől a Biblia keretét adó történelmi szemléletet tanulta. Az ormánsági Csikesz Sándor példája számára azt mutatta, hogy ez az egész munka a gyülekezetért van, nem az öncélú tudományért. dr. Kószó Péter alpolgármester az érett tudós kibontakozásának portréját vázolta fel, aki nyugdíjba vonulása után is segített a hallgatókon. „Akinek lakása volt a katedrája.” Dr. Kádár Péter teológus, tanár, gimnáziumigazgató pedig Az Ószövetség evangélistája címmel tartott előadást.

A Pákozdy-család története városunk történetéhez szorosan hozzátartozik. Jelzés értékű, hogy a néhai professzor gyermekei: Dr. Pákozdy Katalin és dr. Pákozdy János László, unokája Pákozdy Petra, valamint unokahúga dr. Tószegi Zsuzsanna e rendezvény okán Hódmezővásárhelyen találkoztak. Ne feledjük, már csak egy családtag él városunkban, a professzor unokaöccse Pákozdy Miklós lelkipásztor, író, műfordító, akiről e sorok írója így emlékezik henedecasyllabusában:

„Itt Pákozdy Ferenc fiával együtt könyvtárban, meg az olvasóteremben versekről, görögök, latin poéták fordításairól, magunk beszélünk.”

(Curriculum vitae, részlet)
Szabó Pál

Elhunyt Kristó Nagy István

2010. augusztus 11-én elhunyt Kristó Nagy István irodalomtörténész, művészeti író, kritikus és műfordító. Saját írásai mellett szigorú kritikával és baráti segítségével számtalan író, képzőművész és közéleti szereplő munkásságához járult hozzá. Németh László *Égető Eszter* című regényének címszereplő hősnőjét Kristó Nagy István édesanyjáról Kenéz Katalinról mintázta.